

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1880, kl. 5 e. m.

*Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 6,
öfver Herr C. J. Svenséns motion N:o 95.*

Uti en till Utskottet öfverlemnad motion har Herr *C. J. Svensén* på anförda skäl förslagit:

»att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära det Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och inför Riksdagen framlägga förslag till telegrafverkets ombildning enligt följande grunder:

- 1:o Telegrafverket förenas med postverket under gemensam styrelse;
- 2:o Telegraf- och poststationerna sammanslås öfverallt, der sådant utan men för den allmänna rörelsen låter sig göra;
- 3:o Telegrafpersonalens arbetstid utsträcker der så ske kan och dess antal minskas;
- 4:o Hela telegraftjensten utom erforderliga styrelse- och kontrollant-befattningar öfverlemnas åt qvinlig personal mot minskad aflöning.»

Frågan om förening af Kongl. post- och telegrafverken har förut utgjort föremål för öfverläggning och beslut inom Riksdagen.

Med anledning af en utaf Riksdagens år 1867 församlade revisorer gjord framställning, öfver hvilken särskilda underdåniga utlåtanden blifvit

af Telegrafstyrelsen och af Generalpoststyrelsen afgifna, har i skrifvelse, den 13 Maj 1868, Riksdagen anhållit att, efter föregången utredning af fördelar och olägenheter af post- och telegrafverkens förening under en gemensam styrelse och i sammanhang med pröfning och fastställelse af ifrågasatt ny poststadga, Kongl. Maj:t tacktes för Riksdagen framlägga förslag till normalstat för postverket, hvilken stat, för den händelse en sammanslagning af de båda inrättningarne befundes fördelaktig, äfven borde omfatta telegrafverket.

Sedan chefernas för post- och telegrafverken underdåniga utlåtande häröfver infordrats, afgafs sådant till Kongl. Maj:t, den 30 November 1868; dervid, under uttalande i öfrigt af väsentligen olika åsikter i ämnet, cheferne för ifrågavarande verk gemensamt hemstälde om meddelande af det nådiga förordnande,

dels att till en början borde, å de orter der sådant befundes lämpligt, befattningarne såsom postexpeditör och telegrafstationsföreståndare hos samme person förenas,

dels — och för den händelse att en fullständigare förening af post- och telegrafverken i nåder pröfvades framdeles böra ifrågakomma — att i utfärdande fullmakter och konstitutorialer å andra ledigblifvande embeten och tjänster inom de begge verken borde intagas föreskrift om skyldighet för den utnämnde att underkasta sig den utvidgade och förändrade tjänstgöring, som af post- och telegrafverkens möjligen ifrågakommande förening framdeles under en gemensam styrelse kunde komma att härflyta;

hvar efter vid föredragningen här af den 22 December 1869 Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad i berörda utlåtande blifvit yttradt och då dertill komme,

att göromålen inom de begge verken icke vore af beskaffenhet att, för att skötas med tillbörlig enhet och kraft, ovilkorligen erfordra en gemensam styrelse;

att det samband, som emellan dessa båda verk borde förefinnas, lämpligast och bäst ordnades derigenom att desamma lydte under ett och samma regeringsdepartement;

att genom en sammanslagning af de båda styrelserna någon afsevärd besparing i utgifter icke stode att vinna; och slutligen

att i allt fall tidpunkten för en dylik åtgärd syntes vara mindre lämplig, då isynnerhet postverket vore under en utveckling som ovilkorligen kräfde en chefs odelade uppmärksamhet åt dess angelägenheter,

funnit någon annan åtgärd i anledning af Riksdagens omförmälda framställning icke för det dåvarande böra ifrågakomma, än att å de orter, der båda styrelserna funne sådant lämpligt, befattningarne såsom post-expeditör och telegrafstationsföreståndare vid inträffande ledighet hos samme person förenades.

Med anmälan att Riksdagen vidhölle de åsigter, hvilka legat till grund för ofvanberörda framställning, har Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t den 10 Maj 1871 till förnyad behandling återupptagit frågan om post- och telegrafverkens förening under en gemensam förvaltning; dervid, bland annat, anfördes:

att med visshet syntes kunna antagas, det genom post- och telegrafverkens förening en betydlig minskning i tjenstemännens antal kunde åvägbringas icke allenast å de orter, der både post- och telegrafgöromålen utan olägenhet kunde af en person bestridas, utan jemväl å sådana orter, der af en eller annan anledning båda verken behöfde flere tjenstemän, utan att desse vore af tjensten fullt upptagne;

att, äfven om billigheten påkallade att för den gemensamme post- och telegraf-tjenstemannen aflöningen fastställdes till något högre belopp än någondera af de särskilda befattningarnes innehafvare förut åtnjutit, det dock alltid måste anses fördelaktigare att tjenstgöringen bestriddes af ett mindre antal personer, hvilka deraf hemtade tillräckliga medel till sitt uppehälle, än att göromålen fördelades på flere personer, af hvilka icke någon kunde aflönas så, att han deraf erhöll sin fulla bergning;

att äfventyret för kassabalanser måste aftaga i den mån uppbörds-männens antal minskades, men att, å andra sidan, kontrollen öfver två olika verks kassor hos en och samme tjensteman blefve ofullständig, såvida icke båda dessa verk hade gemensam öfverstyrelse och bokföring;

samt slutligen att en föreskrift om anställande af gemensamma tjenstemän för post- och telegrafverken antoges icke komma att vinna önskvärd tillämpning med mindre öfverstyrelsen blefve gemensam, såsom exempel hvarå anförts den omständighet att dittills sådan gemensamhet blifvit åvägabragt endast å två orter, Åmål och Dalarö.

Och har, under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, Riksdagen hemställt, att frågan om post- och telegrafverkens förening måtte komma under förnyad ompröfning, på det att, om föreningen af de båda verken vunne godkännande, ett organisationsförslag i sådant syfte måtte varda utarbetadt.

Men förklarade emellertid Kongl. Maj:t, vid ärendets föredragning den 3 November 1871, att någon åtgärd i anledning af Riksdagens omförmälda framställning ej påkallades.

Under den tid, som sedermera förflutit, har organisationen af postverket i det närmaste nått en fullbordan, som i allmänhet torde anses tillfredsställande för den trafikerande allmänhetens behof, och det i berörda hänseende af Kongl. Maj:t omförmälda hinder för post- och telegrafverkens sammanförande lärer sålunda vara undanröjdt. Deremot har tillräcklig erfarenhet icke vunnits beträffande resultatena deraf att befattningarna såsom postexpeditör och telegrafstationsföreståndare förenades hos samme person, der sådant befundes lämpligt; ty Utskottet har sig icke bekant, att sådana föreningar skett å flere ställen än Åmål, Dalarö, Säter, Leksand och Ljusne samt å två stadsdelar i Stockholm, och deraf lärer således ringa erfarenhet vara att hemta. Denna måste således sökas från de länder, der föreningen af dessa tjänstebefattningar redan för länge sedan kommit till stånd, och i sådant hänseende vill Utskottet omförmäla, att en sådan förening eger rum i tio europeiska stater, deribland Tyskland, Danmark och Norge.

Enligt allt hvad Utskottet kunnat inhemta från dem har det fördelaktiga resultat inträffat, att för den trafikerande allmänheten den sålunda åstadkomna förening beredt lättnad vid utförandet af de ärenden, för hvilka hvardera verket eller begge gemensamt måst anlitas.

Vidare synes antagligt vara att genom ifrågavarande verks förening en betydlig minskning i tjänstemännens antal kunde åvägbringas, synnerligast der, såsom på flertalet af telegrafstationer och postanstalter i vårt land eger rum, tjänstgöringen i endera af dessa befattningar upptager endast en mindre del af innehafvarens tid, utaf hvilken tjänstesammanföring åter borde följa att, då tjänstemannens arbete sålunda ökades, hans aflöning äfven i någon mån förbättrades, så att han ej vidare nödgades, såsom nu ofta är fallet, att uti bestyr, främmande för hans tjänst och stundom hinderliga för dennas utöfning, söka medel till anständig bergning, samt att, om också måhända någon synnerligen afsevärd besparing i utgifter för de smärre anstalterna icke torde vara att förvänta, sådan borde kunna emotses och åstadkommas genom de begge styrelsernas sammanförande.

Oaktadt Utskottet sålunda i hufvudsak biträder motionärens syfte, anser Utskottet dock olämpligt, att, innan behörig utredning skett, söka angifva detaljbestämningar på sätt dock skett uti 3:dje och 4:de momenten af motionen, hvadan dessa delar af förslaget afstyrkas.

Sålunda och med anledning af den till Utskottet hänskjutna motion samt under åberopande af hvad här ofvan blifvit anfördt, äfvensom hvad yttrades i Riksdagens år 1871 till Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga skrifvelse i ärendet, får Utskottet härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse anhåller, att frågan om post- och telegrafverkens förening måtte komma under förnyad ompröfning samt organisationsförslag i sådant syfte varda utarbetadt.

Stockholm den 16 April 1880.

På Utskottets vägnar:

VICTOR EKENMAN.

Reservationer:

af Herrar *Berglöf* och *Fr. Andersson*.
